GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRATIUNEA:
BRAŞOVŮ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 104. Lunĭ, Marţĭ 12 (24) Maiu. 1887.

Braşovŭ, 11 Maiu 1887.

Incă înainte de a se deschide ultima sesiune a dietei actuale ungare, deputaţii din stânga estremă au credutŭ de bine a mai agita puţintelŭ cestiunea întroducerei *limbei maghiare în armată*. Asupra petiţiunilorŭ junimei academice maghiare de a se întroduce limba maghiară în regimentele din Ungaria ale armatei comune, s'a încinsŭ o discusiune viuă, la care au luatŭ parte vre-o şése kosutiştĭ, în frunte cu Thaly Kalman. Discusiunea s'a terminatŭ cu asigurarea ministrului honvediilorŭ Fejervary, că limba maghiară nu e eschisă din armată, ci se învaţă ca „limbă a regimentului“ în tóte regimentele ungurescĭ, apoi că nu se pretinde cunoscinţa perfectă a limbei germane, ci numai până la unŭ gradŭ órecare, ca oficerii nemaghiarĭ, carĭ servescŭ în regimente ungurescĭ suntŭ datorĭ a-şĭ însuşi în timpŭ de trei anĭ limba maghiară. In fine maioritatea a decisŭ, ca memoratele petiţiunĭ se se predé ministrului honvediilorŭ, se le studieze şi sĕ esecute ceea ce se va puté între marginele legei.“

„Agitaţiunea“ pentru limba maghiară se face dér în cea mai bună înţelegere. Kossuthiştii strigă şi pretindŭ multŭ, pentru ca Tisaiştii sĕ pótă la rêndulŭ lorŭ stórce mai multŭ dela ministeriulŭ de rĕsboiu comunŭ.

Nu totŭ cu acésta tacită înţelegere urméză *agitaţiunea electorală* în Ţéra ungurescă şi în Ardealŭ. Aicĭ se lovescŭ în capete dorinţele şi aspiraţiunile diferitelorŭ partide maghiare. Diarele ungurescĭ suntŭ pline de scirĭ electorale. Guvernamentalii şĭ-au pusŭ în mişcare aparatulŭ şi nu mai trebue sĕ documentămŭ, că acesta lucréză mai tare prin ţinuturile cu poporaţiune mixtă, unde guvernulŭ a avutŭ până acum cele mai marĭ succese.

De alegătorii românĭ se apropiă acum ispita în tóte chipurile şi terorismulŭ va inventa nouĕ mijlóce spre ai trage în partea guvernamentalilorŭ, ér ca ultimŭ refugiu stau la disposiţiune: baionetele. Tóte aceste însĕ nu este iertatŭ a ne face sĕ ne clătinămŭ şi sĕ ne abatem dela calea mântuirii nóstre naţionale, care este: solidaritatea tuturorŭ Românilorŭ pe temeiulŭ programei naţionale dela 1881.

Diarele ungurescĭ ne aducŭ o listă de mişcărĭ electorale, în care figuréză şi numele unorŭ cărturarĭ de frunte românĭ de prin ţinuturile ungurene şi bănăţene. Este anevoie a deosebi ce e adevĕrŭ şi ce e născocire în aceste raporturĭ, dér ar fi timpulŭ, credemŭ, ca cărturarii din cestiune sĕ nu mai umble cu doi banĭ în trei pungĭ, căcĭ se vorŭ face de rîsŭ chiar şi înaintea celorŭ pe carĭ voiescŭ sĕ-i servéscă.

Toţĭ Românii de bine şi de inimă trebue sĕ veghieze cu îndoită atenţiune în împrejurările de faţă, ca sĕ nu sufere scădere moralulŭ naţionalŭ şi interesele solidarităţii nóstre.

Caracteristicŭ este, că Sêrbii din Neoplanta s'au hotărîtŭ a candida pe Ludovicŭ *Mocsary*, după ce s'au constituitŭ în partidă oposiţională. Mocsary pe care, cum scimŭ, l'au părăsitŭ alegĕtorii sĕi din Halas, a primitŭ candidatura în Neoplanta. Lucrulŭ acesta îlŭ miră şi îlŭ supĕră grozavŭ pe „Pester Lloyd“ şi cu multă îngâmfare asigură acesta, că în Neoplanta póte învinge numai candidatulŭ tiszaistŭ Paul Moricz (!)

In şedinţa de Sâmbătă a debutatŭ ministrulŭ-preşedinte Tisza c'unŭ rĕspunsŭ la cunoscuta interpelare a lui Iranyi asupra destăinuirilorŭ fóiei bismarkiane privitóre la *ocuparea Bosniei şi a Herţegovinei*. Respunsulŭ l'a stabilitŭ Tisza la Viena împreună cu ministrulŭ de esterne şi l'a cetitŭ de pe hârtiă.

Scimŭ că „Norddeutsche allg. Zeitung“ a făcutŭ destăinuirea, că încă la 15 Ianuariu 1887 s'a încheiatŭ între Austria şi Rusia o convenţiune, în care Rusia s'a învoitŭ ca Austria sĕ ocupe Bosnia şi Herţegovina şi că prin urmare mandatulŭ de ocupaţiune, ce l'a primitŭ Austria dela congresulŭ din Berlinŭ n'a fostŭ dacâtŭ o esecutare a acestei convenţiunĭ. Foile ungurescĭ au trasŭ la îndoéiă adevĕrulŭ acestorŭ destăinuirĭ şi Iranyi a interpelatŭ în sensulŭ acesta.

D-lŭ Tisza rĕspunde acum şi rĕspunsulŭ sĕu nu este decâtŭ o confirmare a celorŭ dise de „Nordd. allg. Ztg.“ In ajunulŭ rĕsboiului ruso-turcescŭ, declară Tisza, guvernulŭ austro-ungarŭ s'a decisŭ pentru neutralitate, dér spre asigurarea intereselorŭ monarchiei şi a păcii faţă cu guvernulŭ rusescŭ declară: „că monarchia nóstră nu ţintesce a lua în posesiune Bosnia şi Herţegovina, doresce din contră, ca acolo pentru esecutarea reformelorŭ cerute sĕ fiă susţinută puterea turcéscă, presupuindŭ că ea va fi în stare a asigura în modŭ durabilŭ liniştea şi ordinea în aceste ţĕrĭ; la casŭ însĕ când acésta nu i-ar fi cu putinţă, noi nu putemŭ suferi pe nimenĭ altulŭ, ci vomŭ trebui sĕ ocupămŭ înşine aceste provincii.“ Resultatulŭ acestorŭ negociărĭ fù, că Rusia s'a învoitŭ la acésta eventuală ocupare. Numai după încheierea ei s'a împărtăşitŭ convenţiunea şi Germaniei.

Fóia bismarkiană a voitŭ sĕ constate, că ocupaţiunea Bosniei şi a Herţegovinei de către Austria nu este opera ei, ci că ea s'a făcutŭ printr'o înţelegere între puterile interesate. Nu scimŭ ce scopŭ a urmăritŭ ea cu acéstă destăinuire, dér prin ea se constată că la 1877 Austria a cooperatŭ cu Rusia în contra Turciei. Tóte declarările de mai înainte ale d-lui Tisza şi ale pressei ungurescĭ, că ocupaţiunea nu a fostŭ întreprinsă în contra Turciei se dovedescŭ acum ca mincinóse. De aceea Iranyi s'a putatŭ cu totŭ dreptulŭ provoca la nemulţumirea ce a fostŭ produs'o între Ungurĭ politica de ocupaţiune, care a adusŭ cu sine îmbunătăţirea Turciei, din care causă condamnă politica lui Andrassy şi Tisza.

Interesantă este şi destăinuirea ce-o face acum fostulŭ ambasadorŭ alŭ Franciei la Petersburgŭ Leflô în diarulŭ „Figaro.“ S'a susţinutŭ, că *Germania* la 1875 a voitŭ sĕ declare rĕsboiu *Franciei* şi numai *Rusia* a împiedecatŭ isbucnirea rĕsboiului. Generalulŭ Leflô spune acum, că a avutŭ în privinţa acésta convorbirĭ cu Ţarulŭ şi cu principele Gorciacov.

Ambasadorulŭ germanŭ Radovitz — dice Leflô — a întrebatŭ la Petersburgŭ că ce atitudine va observa Rusia în casulŭ unui nou conflictŭ cu Francia şi a adausŭ: „Ce voiţĭ sĕ luaţĭ din Turcia?“ Rusia însĕ a rĕspunsŭ că nu voiesce mai multŭ decâtŭ posede. Ţarulŭ a cetitŭ corespondenţa dintre Leflô şi ministrulŭ de esterne francesŭ de atuncĭ Decazes, care cerea ca Rusia sĕ tragă sabia, décă pacea va fi ruptă. Gorciakov sĕ fi disŭ: „A scóte sabia e multŭ, dér vomŭ puté ajunge la scopŭ şi far' de acésta“.

In fine spune Leflô, că Bismark a disŭ la 1874 către prinţulŭ Orlov: „Nu, nu voimŭ rĕsboiu cu Francia, dér Francia îşĭ reorganiséză prea curêndŭ armata, de aceea voimŭ o garanţiă, o siguranţă, voimŭ sĕ ocupămŭ Nancy-ulŭ“.

Destăinuirile aceste dovedescŭ, că în sînulŭ diplomaţiei se ţese acum cu multă stăruinţă pânza unei nouĕ grupărĭ a puterilorŭ europene. In privinţa acésta crisa ministerială din Francia jócă unŭ rolŭ însemnatŭ. Până astădĭ încă nu se scie cum se va compune viitorulŭ ministerŭ francesŭ şi décă va rĕmâné în postŭ generalulŭ Boulanger. Mii de adrese din Francia însĕ au cerutŭ preşedintelui Grévy sĕ nu scótă din combinaţiă pe generalulŭ Boulanger.

Voci din pressă asupra conferenţei nóstre.

Sĕcuiesculŭ „Szekely Nemzet“ se ocupă şi elŭ de conferinţă, şi sub titlulŭ „Pasiviştĭ“ scrie următórele:

In linisce frumósă şi în aplause furtunóse generale s'a împrăştiatŭ conferinţa din Sibiiu S'au ridicatŭ strigărĭ de „sĕ trăiască“ pentru preşedintele Bariţŭ, pentru membrii comitetului şi în sfârşitŭ pentru toţĭ Românii presenţĭ şi absenţĭ, din punctŭ de vedere alŭ unităţei naţionale.

Conferinţa din Sibiiu aşa-deră „a succesŭ strălucitŭ«, A impusŭ cum se cuvine chiar Saşilorŭ, carĭ, cu privire la gustulŭ lorŭ predilectŭ faţă cu statulŭ maghiarŭ, s'au despărţitŭ de Românii conferenţiarĭ cu simţĕmentulŭ unei deosebite geloşiĭ. Căcĭ afară de cuprinsulŭ »sîmburosŭ« alŭ discursului de deschidere alŭ preşedintelui, adunarea a avutŭ şi momente, carĭ au întrecutŭ chiar şi cele mai fantastice enunciaţiunĭ ale ultraiştilorŭ sasi.

Punctele resoluţiunei nu suntŭ nouĕ; numai „vinŭ vechiu în burdufŭ nou!“ Ceea ce lăturile stătute ale conferinţei din 1884 amestecă încâtva nou, este estinderea pasivităţei şi asupra Românilorŭ din Ţéra ungurescă. Pentru părţile ardelene anume s'a esprimatŭ passivitatea absolută, pentru cercurile ungurene pasivitatea relativă.

Asupra celorlalte puncte ale resoluţiunei de astă dată nu vremŭ sĕ reflectămŭ. O óre care nebunie, ca sĕ nu dicemŭ jumĕtate smintelă, caracteriseză punctele, alŭ cărorŭ nonsens póte fi întrecutŭ numai prin reua lorŭ intenţiune. La timpulŭ sĕu ne-amŭ rostitŭ mai amĕnunţitŭ despre acesta. Acum nu le ţinemŭ demne a risipi pentru ele cernéla şi negrela de tiparŭ.

Pentru acum vremŭ sĕ facemŭ numai câteva observărĭ la passivitatea primită cu aplause pocnitóre de circŭ. Sĕ ne adâncimŭ în cugetare. Ce crimă aşa mare a pututŭ comite statulŭ maghiarŭ în contra cetăţenilorŭ românĭ ai statului, încâtŭ o conferinţă, care „vré sĕ pretindă caracterulŭ generalităţei, trebue sĕ enunţe abstinenţa dela participarea la vieţa parlamentară?

Ce este óre passivitatea? In casulŭ de faţă: refusarea şi respingerea unuia din cele mai cardinale drepturĭ, a dreptului de a alege deputaţĭ la dietă; renunţarea la unŭ dreptŭ, a cărui esercitare este o datorie; mărturisirea pe faţă că se abţinŭ dela unŭ actŭ constituţionalŭ pe care, décă s'ar opri, ar trebui sĕ-lŭ reclame orĭ-ce patriotŭ cinstitŭ.

Der ei nu voescŭ parlamentŭ ungurescŭ. Nu voescŭ din motivulŭ, fiindcă n'au încredere în maioritatea esistentă a partidei. Şi nicĭ din acelŭ motivŭ refusă ei participarea la acestŭ actŭ cetăţenescŭ constituţionalŭ, fiindŭ că nu suntŭ mulţămiţĭ cu guvernulŭ de adĭ. Fisionomia unei diete se baseză doră pe calculĭ omenescĭ şi acum ei încă nu sciu cu hotărîre, ce feiŭ de maioritate va eşi din urne! Décă ei 'şĭ-ar basa atitudinea lorŭ pe aceste principii, atuncĭ arŭ trebui sĕ desfăşure cu atâtŭ mai mare acţiune contra guvernului şi maiorităţii de adĭ. Décă ei arŭ fi atacaţĭ în interesele lorŭ politice orĭ naţionale şi confesionale, atuncĭ nicĭ o putere pămêntéscă nu i-arŭ puté reţine dela o acţiune energică comună contra guvernului şi maiorităţii de adĭ. Ei arŭ fi atuncĭ cei dinteiu, carĭ arŭ desvolta în parlamentŭ o activitate în mĕsură mai mare pentru propriele lorŭ interese. E sigurŭ, că ei n'arŭ lăsa din drepturile lorŭ.

Der lucrulŭ nu e aşa. Orĭ câtŭ de multŭ se plângŭ de apăsarea naţionalităţii lorŭ, orĭ câtŭ de mare e strigătulu lorŭ de durere din causa strivirei confesiunei, limbei, moravurilorŭ şi instituţiunilorŭ lorŭ: acésta e în cele mai multe casurĭ numai curată flecăriă, forte adeseorĭ rĕutăciosă aţiţare în josŭ. Ei nu au, nu potŭ avé astfelŭ de obiecţiunĭ îndreptăţite. Statulŭ maghiarŭ consideră pe Slovacĭ, pe Germanĭ, pe Jidovĭ, pe Saşĭ, pe Valahĭ ca şi pe Ungurĭ de copii ai sĕi; elŭ nu face nicĭ o deosebire între ei din causa confesiunei sĕu naţionalităţii. Asta o sciu bine ei înşişĭ. Dér totuşĭ trebue sĕ esiste unŭ punctŭ comun de atingere, în care inteligenţa română cu agitatorii saşĭ au unŭ rendez vous. *Şi acestŭ punctŭ este ura contra statului maghiarŭ.* In acéstă privinţă Românii întrecŭ, póte, chiar pe domnii saşĭ.

Refusândŭ ei sĕ între în parlamentulŭ ungurescŭ, în corpulŭ legiuitorŭ, recunoscŭ totodată tăria constituţiunei statului maghiarŭ ce se'ntemeiază pe principii democratice. Neluândŭ ei parte la legislaţiune, esprimă tot odată, că constituţiunea ungurĕscă le ofere deplină ga-

ranțiă despre aceea, că ei și fără conlucrarea loră voră gusta neturburațī și nescurtațī și de aci înainte drepturile loră de cetățenī ai statului.

Pasivitatea este ună semnă tăcută ală necondiționatei încrederī, ce o pună ei în constituțiunea statului maghiară. Credemă că conferința din Sibiiu în principiu n'a voită sĕ ne voteze încredere; în faptă însĕ totuși a făcut'o. Căcī decă n'ară pune nicī o încredere, atuncī n'ară fi esprimată din nou passivitatea cu atâtă de mare liniște.

Mișcarea electorală.

Cetimŭ în foile unguresci:

In partea sudostică a comitatului *Sătmară* își dau Românii silințe sĕ pună candidațī de „deputațī dietalī naționaliștī" și anume: în *Baia mare* pășesce ca candidată preotulă gr. cat. Dr. Vasilie *Lucaciu*; în *Crașeu* preotulă gr. cat. Emilă *Pelle*; în *Mediașulă de Arieșă* Dr. Gavrilă *Laurană*.

(E de dorită ca d. Dr. Lucaciu sĕ ne lămurescă în privința acestoră pretinse candidărĭ; ce'i și cum? — Red. »Gazetei".)

In comitatulă *Carașă-Severină*, pășesce într'ună cercă candidatulă de adv. *Babeșă*, fiulă d-lui Vincențiu Babeșă; într'altă cercă economulă *Popă*, fiulă locuitorului din Jebeliu Vincențiu Popă.

(Aicī amă găsi de cuviință ca d-lă V. Babeșă sĕ ne dea deslușirī. — Red. „Gazetei").

In *Lipova* protopopulă V. *Hamsea* stăruesce pentru alegerea candidatului ungură guvernamentală.

(Sĕ fiă adevĕrată acesta? Și decă adevĕrată este, celă îndemnă pe d. Hamsea, omă independentă, sĕ se facă sluga Unguriloră? — Red. „Gaz.")

In *Oradea mare* figurézā în comitetulă electorală guvernamentală maghiară Iosifă *Romană*, Iosifă *Vulcană* red. „Familiei", și vicarulă *Beleșă*.

(De d-lă Vulcană, care figurézā de multă într'ună comitetă redacțională unguresсă, nu ne mai mirămă; ne mirămă însĕ și nu ne vine a crede lucrulă acesta despre d. Ios. Romană și vicariulă Beleșă! Cerem deslușirī! — Red. Gaz.)

In *Ceica* pășescă ca candidațī guvernamentalī și totodată adversarī Iosifă *Vulcană* și profes. Alexandru *Romană*.

(Și pe terĕmulă guvernamentală voiescă sĕ se combată literații și profesorii noștri? — Red. Gaz.)

In *Radna*, comit. Aradului, candidézā Ionă *Beleșă*, celă care s'a lĕpădată în „Nemzet" împreună cu tótă familia sa de programulă națională română.

(Cu ce dreptă vorbesce d. Ionă Beleșă în numele familiei sale? Noi scimă sigură, că suntă membrii de apróре ai familiei sale, carī nu împărtășescă *nicidecum* vederile sale scrintite politice! — Red. Gaz.)

Guvernamentalii ungurī din *Aradă* au oferită lui Max *Falk*, redactorulă lui „Pester Lloyd", din nou candidatura. Cu acéstă ocasiune notarulă publică *Bonciu* i-a ținută ună discursă, în care dise că »ar comite Aradulă o crimă, decă nu l'ar alege (pe Falk) deputată".

(Pentru ce sĕ-lă alegă deputată? Pentru ca sĕ pótă insulta pe Românī cu mai mare aplombă în „Pester Lloyd«? In ce consistă „crima" de a nu alege pe d-lă Falk? — Red. Gaz.)

SCIRILE DILEI.

Diua de 3 (15) Maiu fù frumosă sĕrbătorită — precum ni se scrie — de tinerii românī din Viena. Tinerii, în numĕră de vre-o 30, s'au adunată în frumósa comună Hütteldorf de lângă Viena, și aci au sĕrbătorită solemna di în liniște și deplină seriositate. Studentulă medicinistă Aurelă C. Popoviciu a salutată pe cei presențī prin o cuvĕntare festivă, în care se arătă însemnătatea dilei de 3 (15) Maiu. S'a cântată după acésta „Deșteptă-te Române!" Studentulă de filosofiă G. Bogdană prin o scurtă dare de sémă arată trecutulă poporului nostru ardeleană. S'au cetită apoi cele 16 puncte primite de adunarea din Blașiu la an. 1848, s'a cântată încă odată „Deșteptă te Române" și la fine s'a decisă sĕ se trimită din partea junimei române din Viena o cunună pe mormĕntulă lui Avramă Iancu. După acésta a urmată petrecerea.

—x—

„Democratulă" din Ploesci scrie: *„Emigrarea Transilvăneniloră* în țéra nóstră continuă într'o proporțiă ne mai pomenită, venindă cu calea ferată dela Brașovă, în fie-care di douĕ trenurī aducă în câte 3 și 4 vagone bărbațī, femei și copii, carī părăsescă Transilvania din causa miseriei. Ei suntă Românī, Ungurī și Sașī. Unii rĕmână pe aicī, alții plécă cu calea ferată spre Buzĕu, și alții spre Bucurescī.«

—x—

Partida poporală săsescă a pusă candidațī de deputațī la dietă pe următorii domnī: în cerculă electorală I ală Sibiiului Dr. Oscar de *Meltzl*, în cerculă II Heinrich *Kästner* (deputatulă de până acum), în cerculă Cristiană Iosifă *Gull* (deputatulă de până acum), în cerculă Cisnădiă Edmund *Steinacker* (deputatulă de până acum), în cerculă Nocrich Samuelă *Dörr* (deputatulă de până acum), în orașulă Brașovă Adolf *Zay* (deputatulă de până acum), ală doilea candidată, în cerculă de afară, necunoscută; în cerculă Țera Bârsei de susă Iohann *Imrich* (deputatulă de până acum), în cerculă Țera Bârsei de josă necunoscută candidatulă, în cerculă Mediașă necunoscută candidatulă, în cerculă Sighișóra Wilhelm *Wenrich* (deputatulă de până acum), în cercurile Bistrița, Cincu mare, Agnita și Cohalmă necunoscuțī candidații.

—x—

Proprietarulă din *Bihoră* Emerică *Sztaroveszky*, care a murită în dilele acestea în Oradea mare, a testată tótă averea sa de 100,000 fl. pentru înființarea unui spitală de copii în acelă orașă. Singura soră a rĕposatului va folosi, câtă va fi în viéță, interesele capitalului.

—x—

„Scóla și Familia", foiă pentru părințī și învĕțătorī, ce apare de douĕ orī pe lună în Brașovă, a trecută dela 1 Aprilie 1887 sub redacțiunea d loră profesorī *Ioan Popea* și *Andrei Bârseanu*. Trei numerī au apărută până acum sub noua redacțiune și oricare a cetită acéstă foiă pedagogică, înainte și după 1 Aprilie, s'a putută convinge, că dela acéstă dată din urmă valorea ei merge necontestabilă crescĕnd cu fie-care nou numĕră ce apare. Pe când mai nainte se vorbea în foiă numai de cutare și cutare pedagogă vestită și se tratau pură și simplu lecțiunī de scólă, cu pré puține escepțiunī, astădī pe lângă acestea găsescă în ea părinții și învĕțătorii tractate interesante, învĕțăturī frumose, găsescă ună isvoră de cunoscințe folositore pentru viéța de tóte dilele, în familiă, în scólă și în societate, află continue informațiunī despre progresulă culturală ală Româniloră de pretutindenea, despre mișcarea nóstră literară ș. a., cuprinsulă celoră trei numerī apărațī sub noua redacțiune e: Nr. 1 dela 1 (13) Aprilie 1887: Cătră cetitorī. Insemnătatea crescerei în familiă și influința ei asupra vieții poporeloră. Cum are sĕ facă învĕțătorulă pe elevii din anulă I de scólă cunoscuțī cu noțiunea „proposițiune". Invĕțătoriloră românī (poesiă). Bibliografia Diverse. — Nr. 2 dela 15 (27) Aprilie: Ună bărbată vrednică (Episcopulă I. Popasu). Adresa Brașoveniloră cătră Prea S. Sa Păr. Episcopă Ionă Popasu. Intocmirea unei grădinī de scólă. Lecțiune practică din fisică. O călĕtoriă prin aeră dela Parisă la Norvegia. Odă Episcopului Ionă Popasu (poesiă). Bibliografia. Diverse. — Nr. 3 dela 1 (13) Maiu: In aeră liberă! Copii încă se facă odată omenī marī. Din convorbirile unei mame. Afacerile scolare în sinodulă arhidiecesană din Sibiiu. Cântece de primavéră Bibliografiă. Diverse. — Recomandămă cu totdinadinsulă părințiloră și învĕțătoriloră acéstă foiă pedagogică de valóre, care mai are și avantagiulă, că e forte eftină: 3 fl pe ană pentru Austro-Ungaria și 10 lei pe ană pentru România

—x—

D-lă Vasilie *Morariu*, fiulă Metropolitului din Bucovina Silvestru Morariu, și d-șora Olga de *Stamati* își voră serba cununia la 28 Maiu (9 Iunie.)

—x—

Ni se scrie: In 17 Maiu n. ridicându-se nisce norī grei dinspre Șimlĕu și Nușfalău, adecă de cătră sudvestă, veniră în direcțiune nordostică vĕrsândă ântêiu grindină (ghiață, pétră) curată, apoi o plóiă torențială preste hotarulă comunei *Zalnocă*. Grindina a fostă mare de mărimea ouĕloră de porumbă, der au fostă fire și de mărimea unui orologiu de busunară. N'am informațiunī despre dauna ce au suferită alte comune, der locuitorii comunei Zalnocă au multă daună în holde, carī fiindă grase și sĕcările cu spiculă afară, parte au fostă culcate la pămĕntă de tempestate, parte au fostă lovite de grindină și rupte. Desastrulă pentru acéstă comună este cu atâtă mai mare, cu câtă locuitorii suntă sĕrmanī și au de solvită multă restanță de dare, precum și spesele co massărei, carea acuma decurge. *„Ausonia."*

—x—

In sĕptĕmâna trecută s'au prenotată în suburbiulă Scheiu ală *Brașovului*, de cătră o comisiune militară, încvartirărī de trupe în casele locuitoriloră.

—x—

Comisiunea economică a comitatului *Sibiiu* a stabilită pe anulă curentă următórele premii pentru nimicirea animaleloră răpitóre: 4 fl. pentru ună puiu de ursă, 6 fl. pentru ună ursă de celă puțină 1 ană, 8 fl. pentru o ursóică de celă puțină 1 ană, 2 fl. pentru ună puiu de lupă (care încĕ suge), 3 fl pentru ună lupă care póte fugi, 5 fl. pentru o lupóică, care póte fugi.

—x—

La 2 (14) Maiu, scrie „Epoca", s'a încheiată între guvernulă austro ungară și guvernulă română ună arangiamentă, în basa căruia Austro Ungaria renunță a mai avea *protegiațī* în România cu începere dela 1 Ianuariu 1888. S'a și afișată la consulatulă austro-ungară din Bucurescī ună avisă, prin care se aduce acésta la cunoscința aceloră protegiațī, și prin care suntă prevenițī, d'a se pune în mĕsură d'a dobêndi o naționalitate înainte de termenulă indicată.

—x—

In dilele acestea a încetată din viéță *Dr. A. Vulpeană*, decanulă facultății de medicină din Parisă. Mortea sa e simțită cu atâtă mai multă durere, cu câtă Dr. Vulpeanu era socotită ca o celebritate medicală nu numai în Franța, dér și în tótă Europa.

—x—

In ședința din Aprilie a comisiunei administrative a comitatului *Huniădóra*, inspectorulă de dare a raportată, că în urma releloră perspective financiare sumele avisate până acum pentru procurare de cărțī și foi periodice la bibliotecele scolare s'au stersă. Chiar și diurnele pentru visitarea prescriseloră adunărī învĕțătorescī li s'au detrasă învĕțătoriloră. Zidirea edificiului scolară ală statului promisă în Deva de asemenea s'a amânată, acestă scólă n'a primită nicī măcară mijlóce de învĕțămĕntă gratis. In Simeria s'a sistată relutulă pentru învĕțătorea de lucru, s'a sistată și léfa învĕțătoriloră de cantă din Orăștiă. In Hunedora lipsescă băncile scolare, pentru care ar fi necesară 50 fl., der și acestia s'au refusată. — Cum vedemă, scólele unguresci progresézā paralelă cu visteria ungurésсă, adecă dau înainte ca raculă.

—x—

Ministrulă ungurescă de agricultură, industriă și comerță a concesă, ca în comuna *Ocurișă*, comitatulă *Bihoră*, sĕ se țină în fiecare Marțī târgă de sĕptĕmână.

—x—

D-șóra *Christeanu* a depusă cu succesă esamenele pentru licență în sciințele fisico matematice la universitatea din Bucurescī.

—x—

Maialulă scolariloră românī dela ambele scóle confesionale din *Alba-Iulia* se va ține în 14 (26) Maiu 1887, în berculă „Prater« (pre timpă ploiosă la „Sóre"). Inceputulă la 3 óre p. m. Prețulă intrărei de persónă 60 cr., de familiă 1 fl. 50 cr. v. a. Venitulă curată este menită pentru biblioteca scolară. *Comitetulă arangiatoră.* Supra solvirile se voră chita pre cale diaristică.

La facultatea de litere din Bucurescī.

Cetimŭ în „Românulă" de Sâmbătă:

Dumineca trecută, d. Șăinenu, licențiată în litere și'n filosofia, autorulă folositoreloră și eruditeloră lucrărī intitulate *Elemente Turcești în limba română și Ielele* (studiu de mitologiă comparativă), și-a susținută înaintea juriului facultății de litere din Bucurescī tesa pentru obtențiunea gradului de licențiată.

Subiectulă alesă de candidată este intitulată *Incercare asupra semasiologiei române*. Modulă de a fi studiată, priceputŭ și îmbogățită cu cercetărī proprie și sciențifice subiectulă tesei sale a atrasă eminentului tĕnĕră laudele facultății. Tesa sa e ună evenimentă în tăcuta nóstră facultate de litere; ea este fără îndoială cea mai originală din puținele câte s'au susținută până acum.

Juriulă, presidată de d. B. P. Hașdĕu și compusă din d nii Francudi, Maiorescu, Frollo și Quintescu, a recunoscută meritele lucrării în cestiunile puse recipiendarului.

La finele ședinței, intrândă pentru a anunța d-lui Lazăr Șăineanu hotărîrea juriului, președintele, d. B. P. Hașdĕu a rostită următórele cuvinte:

„Domnule Șăinene! Nemuritorulă mitropolită Dosofteiu dice într'ună locă din Viețele sănțiloră: *în ce chipă bogătașii dorescă sĕ aibă cuconī pe urmă la avuția loră, așa și filosofii la dăscălia loră dorescă sĕ lase ucenicī pe urmă.*

„Ca istorică, ca filologă, ca limbistă, lasă și eu trei ucenicī. de carī am tot dreptulă de a fi mândru: unulă d. *Tocilescu*, este astădī colegă ală meu, și așī dori ca și cei lalțī doi, d. *Bianu* și d-ta, sĕ-mī fițī de asemenea colegī cu o di mai curêndă.

„In cursă de anī îndelungațī, douĕ scolī diametralmente opuse, de o potrivă tendențióse, dér fiăcare într'o altă direcțiune, pretindeau a studia naționalitatea română. Una era mișcată de ună patriotismă rĕu înțelesă, care o facea sĕ vadă pretutindenī numai acula romană; cealaltă se sbuciuma a inegri nemulă românescă pe tóte terimurile, scălciindă originele nóstre, caracterulă nostru, trecutulă și nisuințele.

Din cele douĕ scolī, cea pretinsă patriotică era mai bună, căcī celă puțină ea pleca dela inimă; pe când cealaltă era minată de patime seu — ceea ce este și mai rĕu — de nisce interese clandestine.

„Der ambele au începută sĕ dispară, dândă locă unei scolī curată sciințifice, care urmăresce adevĕrulă loră și numai adevĕrulă.

»Cercetările d-tale de până acum, și mai alesă ultima lucrare, asigură *ună agerŭ luptătorŭ* în sinul acestei nouĕ direcțiunī. Felicitându-te, îmī pare bine de a-țī vesti că *Facultatea te-a admisŭ cu tóte bilele albe.*

La rêndulă nostru, felicitămă și noi pe noulă licențiată și-i urămă aceeașī ardóre și acelașī succesă la muncă și de aci înainte ca și în trecută.

Asupra *Semasiologiei* vomă reveni la timpă. Amă voită de rêndulă acesta a semnala susținerea tesei și a

ne bucura împreună cu toţî iubitorii studielorŭ înalte de faptulŭ, că Facultatea de litere din Bucuresci dă din când în când, deşi rarissim, semne de bună şi sciinţifică vieţă.

Esposiţiunea de antichităţî din Viena.

La esposiţiunea de antichităţî, Metropolia Bucovinei — scrie unŭ corespondentŭ din Viena diarului „Galaţii“ — a espusŭ în luna trecută 41 obiecte, între carî acelea carî au provocatŭ admiraţiunea visitatorilorŭ prin vechimea şi măestria lorŭ suntŭ următórele:

O cădelniţă de argintŭ aurită în greutate de 4 kgr. din mănăstirea Putna, dăruită de Ştefanŭ celŭ Mare la 1470. Unŭ aerŭ lungŭ de patru metri, şi latŭ de doi şi jumĕtate totŭ din Putna, cusutŭ cu firŭ de aurŭ şi de argintŭ, dăruitŭ de Bogdanŭ, fiulŭ lui Ştefanŭ celŭ Mare la 1490. Unŭ acoperemêntŭ de mormêntŭ representândŭ pe Maria, a doua soţiă a lui Ştefanŭ celŭ Mare, cu data 1477. O cruce de lemnŭ sculptată cu multă măestriă şi ferecată cu argintŭ, dăruită de Iónŭ Pârcălabu de Orheiu la 1566 din mănăstirea Dragomirea. O perdea pentru uşile Impĕrătescî, representândŭ adormirea Maicei Domnului, lungă de trei şi jum. şi lată de doi metri cusută cu aurŭ şi cu argintŭ, dăruită de Bogdanŭ fiulŭ lui Ştefanŭ celŭ Mare la 1510 din mănăstirea Putna. O evangheliă cu foile de pergamentŭ, în slavona, cu scorţele de argintŭ poleite, dată de Ştefanŭ celŭ Mare fără dată. Altŭ aerŭ de mărimea celui de mai susŭ cusutŭ în aurŭ şi argintŭ dăruitŭ de Ieremia Movilă la 1606 din mănăstirea Suceviţa.

Străinii nu se puteau sătura privindŭ măestria cu care Moldovenii din timpurile acelea sciau sĕ înfrumseţeze obiectele sfinte

Vinulŭ de Tocaiu.

Mei frate vino 'n raiu
De ţî-ai uritŭ alŭ tĕu traiu,
Că curge vinulŭ prin raiu
Ca şi celŭ dela Tocaiu.
(Cântecŭ vechiu popularŭ).

Multe ramurî de economiă şi industriă s'au recomandatŭ poporului nostru spre îmbunătăţirea sorţii amărite, der că prin o viniculturâ raţională — acolo unde se póte — s'ar da unŭ impulsŭ giganticŭ stărei amorţite în care se află adî poporulŭ ţĕranŭ românescŭ, încă nu am cetitŭ.

Patria viţei de viă e Taurus, Caucasulŭ şi Araratulŭ. De acolo s'a adusŭ viţa mai întâiu prin împĕratulŭ Romanilorŭ Probus în anulŭ 281 d. Ch. şi s'a săditŭ la comanda acestui împĕratŭ de soldaţî în Sirmiu. Colonii lui Trajanŭ din Dacia nu au avutŭ scire despre viţă, er mai târdiu, sub iobăgia îndelungată, nu s'au îndeletnicitŭ cu ea, căcî pămêntulŭ nefiindŭ alŭ iobagiului, proprietarulŭ după placŭ lua dela iobagiu pămênturile Aşa poporulŭ românŭ nu i se póte imputa negligenţa viniculturei. Adî însĕ relaţiunile suntŭ puţinŭ mai favorabile.

A mână cu opulŭ: „Antonii Szirmay, Notitia topografica polit. comitatus zempleniensis 1803« mĕ voiu încerca a schiţa câte ceva din istoriculŭ vinului de Tocaiu.

Plantaţiunea viţei s'a făcutŭ cum am disŭ prin împĕratulŭ Probu în Sirmiu. De aci s'a lăţitŭ şi la Panonî, căcî la descălecarea Ungurilorŭ la Szerencs lângă dealulŭ Tarczal (dealulŭ Tocaiului) *fecerunt magnum áldomás,* — viile derĕ erau deja cultivate, derĕ cu devastaţiunea Tatarilorŭ în 1241, 3 anî fiindŭ părăsite, regele Bela IV aduse şi aşedă colonii italice în opidulŭ Patak, Olasz, Liszka, Olaszi, astfelŭ viile s'au restauratŭ de nou şi viţele s'au înlocuitŭ cu viţe de Italia.

Vinulŭ de Tocaiu şî-a câştigatŭ mai târdiu renumele, când pe la anulŭ 1560 vierii au începutŭ cu săpatulŭ de 3 orî, şi cu culesulŭ de tómnă mai târdiu, aşteptândŭ până ce bobele mai nobile s'au uscatŭ, storcêndŭ din ele esenţa — *Ausbruch,* — er cu drojdiile au întăritŭ mustulŭ de vinŭ *mászlás* şi *szomorodni.*

Szirmay amintesce ca tradiţiune despre viile de Tocaiu, — ca atarî figureză şi celŭ de Mád, Tállya, Tolcsva, Liszka, Patak, — cumcă la conciliulŭ tridentinŭ în 1562 fiindŭ episcopulŭ de Cincî bisericî, Georgiu Draskovics, la mésa papală pe lângă alte vinurî, 600 soiurî de Italia, episcopulŭ a îmbiatŭ Papei alŭ sĕu de Tállya, *et unde?* întrebă Papa, — ex Tállya! rĕspunse episcopulŭ, er Papa încântatŭ de calitatea vinului replică: „*Summum pontificem talia vina decent*“.

Szirmay amintesce între soiurile viţei italice următorele: furminto = forro minhio, — formiani pocula coles (Horaţiu). Romonya = romana se numesce şi adî, Goheru e viţă de Malvasia, Madárkás e furmintŭ mĕruntŭ, Muscatelŭ viţă asiatică, frunda teiului — hársfalevelŭ, Balafantu, aceste soiurî dau bóbe uscate roşiue — malazsa.

Szirmay mai amintesce despre aurulŭ vegetalŭ, ce s'ar desvolta pe viţele şi strugurii dela Tocaiu, care în seclulŭ trecutŭ atâta svonŭ a produsŭ la literaţii de atuncî; s'a doveditŭ însĕ că nu e altceva derâtŭ ouĕle unui insectŭ micuţŭ de colóre galbină.

*

Făcêndŭ o escursiune în partea sudostică a comitatului Zemplinŭ în Ungaria, am vĕdutŭ oraşele invecinate: Tocaiu, Tarczal, Mád, Tolcsva, Tállya, Liszka, Erdobenye, Sárospatak, Ujhely, de ½ oră unulŭ de altulŭ depărtate, fără de sate împrejurŭ, fără proletariatulŭ atâtŭ de necesarŭ la lucrulŭ câmpului, aceste oraşe suntŭ în stare înfloritóre, poporulŭ se îmbracă şi se nutresce bine, îşî învinge dările, c'unŭ cuvêntŭ este: îndestulitŭ cu sórtea, — şi decă vomŭ urmări cu atenţiune firulŭ economiei după care trăesce modulŭ cum economiseză, ne convingemŭ că celŭ mai esenţialŭ contingentŭ alŭ bunăstărei lorŭ provine din cultura viilorŭ.

Agricultura de aicî se ocupă cu semĕnatulŭ grâului, secărei, ordului, ovĕsului, cartofilorŭ şi meiului, ér păpuşoiu (cucuruzŭ) câtŭ mai puţinŭ, er grosulŭ economiei se razimă pe viniculturâ, productele cereale fluctueză adeseorî în preţŭ, vinulŭ însĕ totdéuna îşî ţine preţulŭ.

Ce se atinge de vinŭ observezŭ următórele: că calitatea vinului depinde dela momentele următóre: 1. Situaţiunea pămêntului către medă-dî, către sore. 2. Soiulŭ pămêntului de sub viiă, 3. Soiulŭ viţei. 4. Lucrarea, cultivarea viţei.

Viile de aicî se află tóte pe dealurî, pe cóste în faţa sorelui de médădi, cu puţină variaţiune, însĕ şi acéstă puţină declinare către apusŭ orî rĕsăritŭ produce în calitatea vinului o deosebire fórte mare.

Câte dealurî şi cóste mai suntŭ prin sermana nostră patriă, Ardealulŭ, acomodată spre prăsirea viţei de viă, începêndŭ dela Lăpuşulŭ unguresců către Deşiu, Betleanu, Bistriţa, Reghinŭ, Câmpia totă, Selagiu, Chiorŭ, comit. Turda, Blaşiu, Mediaşiu, către Deva, şi spre Bănatŭ. — unde pe acele dealurî, pentru carî sermanulŭ ţĕranŭ românŭ plătesce numai înzadarŭ darea, căci nimicŭ nu producŭ, viia ar prii de minune? —

Der se revinŭ eră la Tocaiu, cu vinulŭ ca din raiu.

Dealurile pe aicî ca şi pe alte locurî constau din *calcită,* petră vărósă, *silicită,* petră cremenósă, precum şi din alte petri şi *trachyte,* pămêntulŭ din viiă este argilosŭ în deosebite colori, teritoriulŭ vinului dela Tocaiu până la S. A. Ujhely se numesce „*Hegyallya*“, cele mai multe vii se aplecă către rĕsăritŭ amedî, er vinulŭ mai excelentŭ se face totdeuna în covata (albia) ce se înclină spre amedî. Ţinutulŭ Hegyallya e scutitŭ de vêntulŭ nordicŭ prin pădurî şi munţii Carpaţî, de către rĕsăritŭ se întinde şesulŭ celŭ largŭ brăsdatŭ de apele Tisa şi Bodrogulŭ, pe unde adeseorî bate vêntulŭ cu sĕptĕmânile, der chiar acestŭ vêntŭ e principsŭ viilorŭ, scutindu-le de gerŭ şi vera după ploi calde de opărélă — pe aicî: *oböly.* — Acésta opărélă se observă adeseorî şi la cereale, încâtŭ după ploi calde fără vêntŭ arşiţa sorelui deodată doboră vegetaţiunea, holdele şi alte sĕmĕnăturî în 1—2 dile se nimicescŭ.

*

Soiulŭ viţei contribue la bunătatea vinului într'atâtŭ, încâtŭ unele soiurî aducŭ róde multe, der apĕtóse, er altele mai puţine şi mai nobile, şi chiar acesta e punctulŭ cardinalŭ pentru care proprietarulŭ mai cu putere primesce pentru vinulŭ sĕu mai bunŭ preţŭ ca celŭ mai sĕracŭ; celŭ dintâiu prăsesce soiurî mai nobile, celŭ din urmă din contră ochesce mai multŭ la cantitate decât la calitate, sporesce soiurî carî aducŭ strugurî mulţî, câtŭ de graşî, der apătoşî.

Până acum 20—30 soiurî de viţe suntŭ cunoscute şi cultivate în „Hegyallya“ er cultura e preste totŭ una şi aceeaşî. Soiurile suntŭ: 1. Furmintŭ, 2. Rislingŭ, 3. Muscatelŭ. 4. Gohera, 5. Isabella, 6. Balafantŭ, 7. Pĕtrînjelŭ, 8. Teiosu, 9. Purcinŭ negru, 10. Dinca, 11. Sirmiu verde, 12. Bacatorŭ. 13. Iardanŭ, 14. Ţîţa caprei, 15. Códa oii, 16 Burduhosu. ş. a. totŭ soiulŭ axe şi varietăţî, colorea vinului preste totŭ e galbenă închisă până la suriă, mai escelentŭ se produce la Tocaiu ca ţinutulŭ celŭ mai sudicŭ din »Hegyallya“. Dealulŭ Tocaiului e unŭ vulcanŭ stinsŭ, de câteva mii metri înaltŭ, plantatŭ de tóte laturile cu viiă, alocurea aşa petrosŭ şi piedişŭ, încâtŭ cu prafŭ de puşcă se sparge stânca ca sĕ se pótă planta viia.

Insĕ nu atâta vinulŭ, câtŭ bóbele uscate potenţeză preţulŭ vielorŭ, în anii priincioşî, decă în Augustŭ şi Septemvre domnesce căldura de lipsă, atuncî jumătate bóbele se rĕscocŭ, se uscă, şi culegêndu-se separatŭ se vêndŭ sĕu ca rosine, sĕu se storce din ele esenţa — Ausbruch — din care o bute costă 2—300 fl. Aceste bóbe storcêndu-se în vinŭ se produce vinulŭ disŭ *szomorodni* şi *maslaşŭ.* Preţulŭ vinului se calculeză după vasŭ, pe aicî vasele — buţile — suntŭ cam de-o mărime — de regulă 120—130 litre şi se vinde totŭ în vase nouĕ, preţulŭ unui butoiu de vinŭ mai finŭ este la Sárospatak 50—80, mai ordinarŭ 20—30 fl. la ómenî mai sermanî se capĕtă cu 10—15 fl.

De regulă vinulŭ se trage de pe drojdii în lunile de érnă, vinulŭ se mănuesce curatŭ. Caracteristiculŭ vinului de pe aicî este o amărélă plăcută, care ilŭ distinge de altele. Durere de capŭ nu causéză, însĕ pentru folosire cu ape minerale nu e prea acomodatŭ.

Esportul se face mai alesŭ în străinătate, dela Tocaiu se transpórtă în Francia pentru a face din elŭ Champaniă şi în Germania. Cumpĕrătorii suntŭ mai ales Evreii carî se tîrguescŭ cu sĕptĕmânile şi cumpĕră mai alesŭ en gros, apoi trecŭ în comitatele de susŭ, la Caşovia, Eperjes ş. a. Taxa de transportŭ cu trenulŭ de unŭ butoiu până la Maramureşŭ este 1 fl. — Am amintitŭ că vinulŭ se mănuesce pe aicî curatŭ, cu tóte aceste decă l'ai arvunitŭ — sigileză-lŭ!

Sĕ nu retacŭ alŭ doilea factorŭ însemnatŭ cu privire la bunătatea vinului de pe aicî — şi acela e o pivniţă bună (celariu) érna caldă şi véra rece. Pivniţele pe aicî suntŭ tóte în délŭ séu în ţĕrmure săpate, suntŭ uscate, afunde de 5—10 orgii, în pivniţă alte obiecte afară de vinŭ nu se păstréză Cine dérĕ se cugetă a planta viiă, sĕ-şî facă preliminariu şi de-o pivniţă acomodată. (Finea va urma).

Apelŭ.

Din prima şi până la finea lui Iulie n. c. se va deschide la scóla confesională gr. catolică din Mureşŭ Ludoşŭ cursŭ de industriă de casă, în care se va propune:

1. Impletitulŭ de coşercuţe elegante, din nuele giluite de răchită şi cuptuşite cu caşmirŭ de diferite colorî. 2. Impletitulŭ de coşercî de mână de érbă marină şi ornate cu trestiă sclipiciósă, în diferite colorî şi mărimî, fórte elegante. 3. Auritulŭ ramelorŭ de icóne şi oglindî provĕdute cu cirade şi imaginî.

Afară de aceste: împletitulŭ din speteză alŭ corfelorŭ, tapetelorŭ, rogojinelorŭ de patŭ etc etc.

Onoraţii domnî colegî, carî se intereseză de progresarea copiilorŭ şi în industria de casă, suntŭ rugaţî cu totă stima, ca până la terminulŭ de mai susŭ sĕ binevoiescă a trimite la subscrisulŭ 3 fl. v. a. pentru procurarea materialelorŭ necesare.

Instrucţiunea va fi gratuită. Pentru costŭ, cvartirŭ şi spălatŭ se va îngriji subscrisulŭ pe câtŭ se va pute cu preţurî moderate.

Mureşŭ Ludoşiu, 20 Maiu 1887 st. n.

Teodorŭ Fekete Negruţŭ.
învĕţătorŭ.

Mulţămită publică.*)

Cu ocasiunea representaţiunei teatrale împreunată cu jocŭ, ce s'a arangiatŭ aicî la 8 (29) Ianuarie a. c. în folosulŭ şcólei nóstre confesionale, au binevoitŭ a suprasolvi urmatorii d-nî: Alexandru Belle, protopreore în Branŭ, 1 fl. 80 cr.; George Popŭ Grideanu, magistru postalŭ în Comana infer., 80 cr.; George Babeşiu, vicenotarŭ în Poiana-mĕrului 40 cr., Georgiu Radu, cassarŭ, 40 crucerî.

Fără a lua parte la petrecere au binevoitŭ prin contribuirile lorŭ a ne da doveḑî despre bunâ-voinţa ce o faţă cu causa nóstră şcolară: din Zĕrnescî d-nii: Nicolau Garoiu, adv., care nî-a trimisŭ 1 fl.; Iónŭ Danu. v.-protopopŭ 60 cr.; Iónŭ Străvoiu, învĕţătorŭ, 1 fl; Georgiu Proca, învĕţătorŭ în Rĕsnovŭ, 1 fl. 20 cr.; Andreiu Herberth, conducĕtorŭ de fabrică, 1 fl, 20 cr.

Intregŭ venitulŭ petrecerei a fostŭ 40 fl., din carî subtragêndu-se speseie de 32 fl. 73 cr., rĕmâne venitŭ curatŭ 7 fl. 27 cr. v. a., carî s'au şi predatŭ eforiei şcolare din locŭ.

Subscrisulŭ îmî aflu o plăcută datorinţă a aduce prin acésta mulţămita mea sinceră, atâtŭ on. participanţî, carî ne-au înveselitŭ prin presenţa d-lorŭ, câtŭ şi tuturorŭ marinimoşilorŭ contribuenţî, carî au binevoitŭ a îmbrăţişa causa nóstră. Recomandându-ne în fine şi pe viitorŭ atenţiunei acestorŭ marinimoşî d-nî, am onóre a mĕ subscrie.

In numele comitetului arangiatorŭ,

Nicolau V. Popŭ,
învĕţătorŭ.

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

TIMIŞÓRA, 23 Maiu. — Pe întregŭ teritorulŭ comitatelorŭ Timişora şi Torontalŭ suntŭ inundărî în urma continuelorŭ ploi torenţiale. Multe mii de jugĕre stau sub apă, stăvilarele Timişului şi Begei au fostŭ rupte în multe locurî. Locuitorii din mai multe localităţî s'au mutatŭ în alte părţî. Puterea publică de lucru e pusă în mişcare şi lucréză dî şi nópte.

BUCURESCÎ, 23 Maiu. — Erî 22 (10) Maiu din incidentulŭ aniversărei încoronărei s'a oficiatŭ cu solemnitate unŭ Te Deum, apoi au fostŭ trecute trupele în revistă, cu care ocasiune Maiestăţile Lorŭ au fostŭ entusiasticŭ aclamate.

*) Intârdiată din causa lipsei de spaţŭ. — Red.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 21 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101 90
Rentă de hârtiă 5%	87.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 60
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104.70
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	121 50
Renta de hârtiă austriacă	81 10
Renta de arg. austr.	82 25
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	135.75
Acțiunile băncei austro-ungare	880 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284 75
Act. băncei de creditŭ austr.	281.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 98
Napoleon-d'orĭ	10.02
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 37
Londra 10 Livres sterlinge	127.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 8 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	92 —	92½
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	86—	88½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105½	106—
» „ „ (5%)	89—	89½
» » urban (7%)	102¼	103—
» » » (6%)	95—	96—
» » » (5%)	86—	86½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de banca	15.25	15.75
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02	2.03

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 23 Maiu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vend.	8 70
Argint românesc	»	8.60	»	8 65
Napoleon-d'orĭ	»	10 01	»	10 07
Lire turcescĭ	»	11.35	»	11.40
Imperialĭ	»	10.35	»	10.40
Galbenĭ	»	5 91	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	112.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ șése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

„ pe trei lunĭ	10 francĭ
„ șése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

TARIFA

anunțiurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
Predealŭ	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
Brașovŭ	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
Sighișóra	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2 48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
Clușiu	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.0[illegible]
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
Oradia-mare	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
Viena	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9 14	1.33	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezo-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
Clușiu	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea	1 06	—	—	—	10.—
Uiora	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 3[illegible]	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
	—	—	—	—	4.28
Hașfaleu	6.37	—	—	—	6.16
Homorod	7.03	—	—	—	7.06
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.46
Apatia	8.11	—	—	—	8.25
Feldióra	8.41	—	—	—	9.15
Brașovŭ	9.21	—	—	—	—
Brașovŭ	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
Predealŭ	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12 30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4 52
Szolnok	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
Szolnok	4.10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Pauliș	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7 55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9 08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12 42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ